

PANIKKAR, L'HOMENATGE QUE NO FOU

Amb Raimon Panikkar ha desaparegut una de les figures més rellevants que ha donat el pensament català. Se l'ha comparat amb Ramon Llull per l'ambició i la projecció de la seva obra i per la voluntat –compartida– d'acostar universos religiosos i culturals distants entre si. S'ha dit també que Panikkar era el filòsof català viu més reconegut internacionalment. La seva figura ha estat objecte de diverses publicacions monogràfiques. Més de quaranta tesis doctorals han estudiat la seva obra. El seu pensament ha estat debatut en quatre congressos internacionals. Panikkar és un cas insòlit de reconeixement internacional en vida.

Quan Panikkar va tornar a Catalunya, després d'una brillant trajectòria acadèmica en diverses universitats d'Europa, l'Índia i els Estats Units, va arribar predicant una bona nova que els seus no van comprendre. Avui és fàcil parlar d'interculturalitat, criticar l'etnocentrisme europeu, denunciar el monopoli del sagrat exercit per les institucions religioses, tractar de practicar el diàleg intercultural i interreligiosos..., però qui feia tot això fa 25 anys?

A més, Panikkar predicava amb el rigor del professor i el carisma del mestre. Si hagués estat tan sols un professor, avui potser recordaríem un erudit tan cultivat com avorrit. Si hagués estat tan sols un mestre, avui potser estaríem parlant d'un il·luminat. La gràcia de Panikkar era que combinava el rigor acadèmic (tres tesis doctorals l'avalaven) i la genialitat vital. Per això va poder encapçalar la seva *Opera omnia* (obra completa) amb un text on declarava que tots els seus escrits eren autobiogràfics. Com en un altre temps el mestre Eckhart, Panikkar era mestre de lectura i mestre de vida.

A mitjan anys vuitanta Panikkar va arribar, es va establir a Tavertet i va predicar la seva bona nova. Sense buscar protagonisme, però sense rebutjar estar a l'àgora pública quan l'hi era demanat. Tenia molt clar que volia viure a Tavertet, no pas a Barcelona: ell, que teoritzà sobre el monjo com a arquetipus universal, no volia trobar-se enmig del brogit ciutadà, sinó en un semiretir entre muntanyes. Però va pa-

gar molt car el seu voluntari apartament de la ciutat. Panikkar era aliè als cenacles culturals, no freqüentava capelles ni adorava sants. Era un perfecte *outsider*. Això explica que, mentre li ploviien els homenatges internacionals, Catalunya –la *devoradora de homes* (Gaziel *dixit*)– li regategés els reconeixements. Raimon Panikkar, l'únic català que ha impartit les prestigioses Gifford Lectures (1988-89), l'encàrrec de les quals constitueix en si mateix un reconeixement científic de primer ordre (una mena de Nobel del pensament, deia fa poc Jordi Pigem), va veure com les institucions del seu país es mostraven indiferents a la seva obra. Sempre li va ser negat el Premi Internacional Catalunya malgrat els avals internacionals que acompanyaven la seva candidatura. Doctor *honoris causa* per les universitats de les Illes Balears (1997), Tübingen (2004), Urbino (2005) i Girona (2008), estava en possessió del títol de Chevalier dans l'Ordre des Arts et des Lettres (2000) concedit per la República Francesa, de la Medalla de la Presidència de la República Italiana (2001) i de la Medalla d'Or de l'Ajuntament de Barcelona. Tanmateix, mai no se li concedí la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya, la màxima distinció que atorga el Govern: va rebre, això sí, la devaluada Creu de Sant Jordi, compartida amb 600 catalans vius.

Qui això escriu va fer gestions perquè s'atorgués a Panikkar el reconeixement que mereixia. En va. Alguns amics, coneixedors dels meus esforços, em deien que el millor homenatge a Panikkar era l'edició de la seva obra completa. És possible. *L'Opera omnia Raimon Panikkar* es publica de moment en italià i en català, i apareixerà també en anglès i francès. Panikkar va tenir molt d'interès que, després de l'edició italiana, la catalana fos la immediata. Era el seu particular homenatge a Catalunya. Sens dubte, molt més sòlid i fecund que el que aquesta pogués fer-li a ell.

Ignasi Moreta

Article del diari AVUI

19 de setembre del 2010